

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 29. septembra 1923.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 115.

Javna nadloga.

Krošnjari postajajo v zadnjem času v Sloveniji prava javna nadloga. Kamor se človek obrne, na vsakem oglu, na javnem trgu, po vseh gostilnah in javnih prostorih se ob vsaki uri pojavljajo in nadlegujejo občinstvo. Ko vstopi človek v železniški vlak, naleti na krošnjarja, ki gnjavi potujoče občinstvo celo pot. Zaman so vsi izgovori, da njihove ropotije človek ne potrebuje, vsiljujejo se vam s svojim blagom in govorom, da se jih človek ne more oprostiti. Ponujajo od potnika do potnika, od vagona do vagona, po celotnem vlakcu.

O vsakem žegnaniu in božji poti so neverjetno dobro poučeni in kakor na dano znamenje, se zberejo naenkrat vsi v dotičnem kraju. Vedo za vsak tržen dan in semenj ter za vsak plačilni dan v večjih industrijskih krajih in že na predvečer pripotujejo z vlakom iz vseh strani v dotični kraj.

Zasedajo vsa križišča, oblegajo kolodvore, nastavljajo se na živilskem trgu in ob cerkvah ter povsod, kjer vedo, da pride večje število ljudi mimo. Posebno prežijo na mlade fante, vojake in delavce ter na kmečke ljudi, ki so navadno njih najboljši odjemalci. Tej lahkoverni publiki namreč neizmerno imponira, da zglihajo od prve cene, katero zahteva krošnjar, polovico ali pa še celo dve tretjini. Kvaliteta izdelka ne igra pri tem itak nobene vloge in krošnjari kot dobri psihologi računajo z naivnostjo našega naroda ter jo znajo dobro izkoristiti. Pri prodaji blaga igrajo svojo vlogo tako sijajno, da je kupec na konec res prepričan, da je blago dobil poceni. In končno bi ne bilo čudno, če bi bili včasih cenejši kot so trgovci, ki imajo s svojo stalno trgovino veliko režijo, česar krošnjar sploh ne pozna.

Naravnost sumljivo je njihovo opetovano obiskovanje obmejnih krajev, posebno mariborske okolice, dravskega polja, gornje dravske doline in mežiške doline, ki so si jih izbrali v zadnjem času za svoje

torišče. Pa tudi na Notranjsko je njih frekvenca zelo velika, posebno v cerkniškem okraju. Prirok krošnjarjev iz Dalmacije in Hrvaške v Slovenijo je v zadnjem času vedno večji. Vsi ukrepi, ki jih je dosedaj izdalo proti njim ministrstvo trgovine in industrije v Ljubljani, so ostali popolnoma brez uspeha, ker se večina krošnjarjev na glavarstvih sploh ne zglaša več za dovoljenje in vidi-ranje pasa in ker je žandarmerija glede kontrole teh ljudi na celi črti odpovedala.

Njih glavno delovanje se vrši po gostilnah, kadar je nastalo med gosti že nekoliko veselejše razpoloženje, da jim ljudje pod vplivom alkohola odkupijo ves šund, ki ga nosijo v krošnji. Vedno na novo se nam javljajo slučajji, kako kje krošnjari sami plačujejo gostom vino, da jim potem za drag denar obesijo vse blago. Na ta način delajo ti krošnjari domačim trgovcem s stalnimi obratovališči ogromno konkurenco.

Trgovina po Sloveniji je po vseh krajih, tudi kjer ni železnice, dovolj razvita in zastopana in zato smatramo, da je za naše trgovstvo ponižujoče, ako se še nadalje tolerira krošnjarije. Vlada s tem samo podpira delamrznost in postopaštvo velike množine zdravih ljudi na škodo domačih trgovcev.

Na vseh občnih zborih gremijev, ki so se vršili preteklo poletje, se je z ostrimi besedami kritiziralo toleriranje množenja dalmatinskih krošnjarjev, njih početja in pohajkovanja po Sloveniji. Enoglasno se je zahtevalo energičnih ukrepov in zato upamo, da naš današnji apel ne bo ostal brezuspešen in da bo ministrstvo za trgovino in industrijo v Ljubljani likvidiralo krošnjarije z nedomačimi izdelki in jih dalo odpraviti v pristojne domovske občine. Pri današnji razvitosti in organizaciji domače trgovine smemo to z vso odločnostjo zahtevati in pričakovati. Pasivnost obrtnih oblasti izziva ogorčenje vseh trgovskih krogov.

Šolski stanovski izkazi.

Iz trgovskih krogov v Ljubljani smo prejeli sledeči dopis:

Te dni razdeljujejo srednje šole svojim učencem stanovske izkaze, v katerih morajo stariši poleg drugih podatkov navajati tudi višino dohodkov. Dosedaj smo bili dolžni napovedovati svoje dohodke edino le davčnim oblastvom za odmero davkov, šolska oblastva pa se niso zanimala za višino dohodkov dijakovih starišev, dokler niso prosili za kako ugodnost, ki je vezana na nemovitost. Kar naenkrat pa zahtevajo šolska oblastva prav po nepotrebnem natančne podatke ne le o družinskih, ampak tudi o dohodninskih razmerah starišev. Mnenja smo, da v zadostni meri izpolnujemo svojo državljansko dolžnost, ako napovedujemo svoje dohodke davčnemu oblastvu. Nikakor pa se nas ne more siliti, da bi jih napovedovali še šolskim oblastvom edino v ta namen, da bi si šolska oblast mogla ustvari

riti sodbo o socialnih razmerah, v katerih živi dijak. Šolska oblastva si morejo to sodbo ustvariti na veliko primernejši način, ne da bi nas naglegovali, da jim polom otrok razkrivamo svoje dohodninske razmere. Vsak človek, ki ima količkanj zmisla za praktično življenje, bo brez zalitevanj podatkov mogel presoditi, v kakšnih razmerah živi dijak, ki ga ima dan na dan pred očmi, ozir. v primeru, da se mu ne zdi kaj v redu, bo s par vprašanji o njegovih zasebnih razmerah na jasnem, kaj je povod nerednosti. S pedagoškega stališča gotovo tudi ni umestno, da so otroci tako natančno poučeni o premoženjskih razmerah svojih roditeljev, dokler to ni neobhodno potrebno. — Pričakujemo, da bodo šolska oblastva v prihodnje opustila v stanovskih izkazih vsekakor neumesna vprašanja o dohodkih starišev.

K. Tiefengruber:

Uspehi moderne tehnike. (Brezžični telefon.)

Ko so se v znanstvenih krogih pojavili leta 1894 prvi uspehi slavnega Marconija, da se mu je posrečilo na nekaj sto korakov dajati brezžična električna znamenja, še menda nihče ni slutil dalekosežnost te iznajdbe, ki jo imamo prištevati med najznamenitejše tehnične pridobitve sedanosti.

V neumornem trudu se izza prve dobe brezžičnega prenosa električne sile bavi na tisoče strokovnjakov s problemom, da izkoriščajo duhovito iznajdbo italijanskega učenjaka v prid vsemu vesoljnemu človeštvu.

Ves kulturni svet se je poprijel novega izuma, ki je v pretekli svetovni vojni že igral jako veliko vlogo, v daljnji izpopolnitvi pa je postal imenitni tehnični pripomoček za razširitev prosvete in udejstvitve posredovanja njenega napredka.

Nebroj človeških življenj se je posrečilo otepi smrtni nevarnosti na obupen brezžični klic »Za vse«.

V teh besedah, če prešinejo bliskovito sinji eter, tiči velevažen pomen brezžičnega brzjojava, ki ga

oddaja sredi svetovnega morja v nevarnosti se nahajajoča ladja.

Na celotnem svetu se čuti klic, ki ga vzbuja električna iskra, sprožena kjerkoli si bodi, na kopnem in na morju.

Ponos človeškega duha!

Najnovejša energetična iznajdba ne služi samo rešitvi iz preleče nevarnosti, znanosti, politiki, borzi in trgovini, tudi duševna zabava jo izkorišča, kakor nam svedočijo najnovejši poizkusi z modernimi aparati brezžičnega telefona.

Te naprave omogočijo uživati glasbene umotvore na tisoče milj daljave od kraja, kjer se proizvajajo, brez posebnih napeljav in popolnoma neodvisno od okoliščin, samo da imamo sprejemno napravo za radiotelefonsko posredovanje.

S to stroko je stopila radiotehnika v novo smer, ki obrača v najnovejši sedanosti pozornost celega sveta na sebe in se temeljito razlikuje od brezžičnega brzjojava, s katerim se dajo posredovati samo znamenja ne pa glasovi.

Ekskurzija Kluba trgovskih akademikov v Srbijo.

(Nadaljevanje.)

Copatarji smo se zopet »očevali« in nedolgo za tem smo že stali sredi prijaznega Negotina, kjer smo čakali na gospoda župana, ki naj bi nas kam »spravil«. Kmalu smo bili obadnji od gruč radovednih domačinov, ki so nas, kot drugod na celi poti — imeli za športase.

Zupan nas je peljal v »Dečji dom«, kjer smo prenočili.

Eto — in tu smo pri enem izmed najzalogostnejših poglavij našega potovanja — opisal vam bom, kako smo v Negotinu »manastirovali«.

Ona dva Negotinčana, ki sta nam prejšnji dan svetlovala, naj izstopimo v Negotinu, sva nam v prvi vrsti tudi priporočala naj posejimo v bližini Negotina se nahajajoči »manastir« (samostan), češ, da nas bodo tam prav dobro pogostili.

Odpravili smo se drugega jutra v ¼ ure oddaljeni manastir. Kmalu smo dospeli do lepih vrtov in malo

po gričku navzgor smo zagledali v vrh krasno grozdje.

A hrepenenje po manastirskih dobrotah se je še povečalo, ko smo zagledali tolšte gosi.

Do tu je šlo upanje še precej paralelno s hribom navzgor. Dospeli smo do velikih poslopij in kmalu smo ugotovili, da nismo prišli v manastir, temveč v drž. sadjarsko šolo, kjer pa upravitelja ni bilo doma. Upanje na kako dostojno pogostitev je torej že šlo v veliki meri po vodi.

Šli smo še kakih pet minut naprej in dospeli smo do pravega, pravčnega manastira s kapelo in zvonikom ob strani. Vrtov sicer ni bilo ravno velikih, pa par kutin je stalo tam okoli. — Mesto tolstih gosi smo si tu ogledali lepo kapelo, a mesto sočnega grozdja smo dobili od gospodinje vsak eno jabolko — manastir je namreč jako reven.

Po prašni cesti smo nazaj grede računali, koliko redilnih snovi ima pravzaprav ena taka »manastirska« goska. In prišli smo do rezultata — da se »manastirovanje« ne izplača.

Ob šestih smo se odpeljali proti

Nišu, kamor smo dospeli zjutraj okrog šeste ure.

Noč je bila jasna, zato smo kolkortoliko lahko opazovali pokrajino, preko katere smo se vozili. Železnica pelje skozi nebroj predorov in preko številnih mostov — skoro ves čas po dolini reke Timoka, ki je tu intam posejana z ličnimi vasicami.

Z ozirom na to, da bi bila direktna vožnja na povratku iz Skoplja do Ljubljane predolga, smo se odločili, da se ustavimo nazaj grede v Nišu. Zato smo se tu kar presedli v brzovlak, in se odpeljali proti Skoplju.

Kmalu nas je vlak pripeljal v kraje, ki so bili do l. 1912. pod turško oblastjo, kar je tudi tukaj videti, saj niso Turki trpeli, da bi se njihove, zlasti pa srbske pokrajine gospodarsko dvignile. Sedaj se polagoma skuša to popraviti.

Nedolgo in bili smo v Kumano-
vem. — Ni ga Srba, ki bi se ga ne spominjal s ponosom. O tem sem se mogel prepričati tudi v kupeju. — Od tod dalje prične svet padati — znamenje, da smo prekoračili razvodje med Moravo in Vardarjem.

Kmalu smo zagledali v daljavi nekdanjo Dušanovo prestolico — starodavno Skoplje. Z neko nestrpnostjo smo ga pričakovali.

Prispeli smo tja ob eni ure približno. Na nasvet nekega znanca iz Beograda smo poiskali Oficirski dom, ki je tik postaje. Gostilničar nam je dobro postregel in nam je dal tudi hrano po znižani ceni. Obenem pa nam je tudi priporočal, naj se obrnemo na divizijsko komando radi prenočišča, kjer so nam res dali kar na hitro nekaj sena in pokrivač, s čimer smo bili popolnoma zadovoljni. Nato pa hajd v najzanimivejši del Skoplja — v Čaršijo, kjer imajo svoje prodajalne turški trgovci. Zelo je zanimiva ta čaršija in vsakomur bi priporočal, da si jo ogleda, kadar obišče Skoplje. — Tu se dobi vse — od najmanjših opankov do srebrnih in pozlačenih obeskov, prstanov in verižic, od ustnikov do zajemalk itd. Vsaka obrt ima svoj del Čaršije in samo tam se izdeluje dotično blago. Tako sliči cela Čaršija eni sami veliki razstavi, kjer je blago lepo razvrščeno po strokah. (Dalje sledi.)

Pri brezžičnem telefonu se gre načeloma za električne valove visoke frekvence iz posebnih naprav.

Za lajka ostanejo fizični dogodki, ki nastopijo pri prenosu glasov brezžičnim potom, najbolj čudežna uganka; to je vpliv električnega toka visoke napetosti na mikrofoni.

Valovi, ki nastanejo pod vplivom na mikrofonsko mreno govornih, petih ali igranih glasov, se razširijo od odposiljalnega aparata na vse strani, in enakomerno ubrane antene, na katere so deležniki priključeni, reagirajo na te valove ter jih vodijo do namembnih aparatov visoke občutljivosti, iz katerih se sliši glas iz daljave ker se njih mrenice z isto hitrostjo širijo.

Na vseh postajah, ki so z odposiljalno na isto valovno mero ubrane, se sliši glas z enakomerno čistostjo, ta se še, če treba, s posebnimi pripravami ojači, tako, da odmevajo glasovi brez posebnih slušal po večjih prostorih.

Tehniki se je zadnji čas posrečilo namembne postaje zgraditi na dokaj preproste načine; antene nimajo več oblike visokih drogov, ampak manjših štirikotnih okvirjev; s pomočjo takozvanih elektronskih cevi se zamore občutljivost aparatov na štirikratno višino pomnožiti, tako da so tudi najfinejša nianse glasov prav dobro razločljive.

Na ta način nam je danes mogoče v lastnem stanovanju, brez da bi bilo treba raztegniti naprave na prosto, poslušati predavanja, pelje, koncerte itd. iz vseh delov sveta.

Posesnik namembnega aparata je torej v stanu sprejemati glasove iz vseh oddajnih postaj, treba mu je samo njegovo napravo glede valovne mere spraviti v soglasje z oddajno.

V Evropi sicer še nismo povsem tako daleč, pa bliža se čas, ki bo

tudi pri nas posamezniku in sicer zasebniku omogočil posest namembnih postajnih aparatov. V severni Ameriki seveda, v deželi prošlosti, je stvar že danes temeljito drugačna. Telefonske radiopostaje so se tam pri privatnikih že popolnoma udomačile. Radio-telefon je v zedinjenih državah postal moda, šport »up to date« in vsak, ki se prištevja boljšim slojem, ima doma svoj radio-telefonski aparat.

Politična predavanja, imenitne koncerte, plesno godbo posreduje z lahkoto brezžični telefon iz enega kraja v drug, in prav nič posebnega ni, če se pri domači zabavi družine v Minneapolis države Minchaha pleše ob zvokih veselih poskočnic, ki jih svirajo v kaki koncertni dvorani Chicaga ali kakega drugega mesta obširne države.

Seveda za nas, ki takih stvari iz vsakdanjega življenja nismo vajeni, pomeni vse to nekaj čudežnega, izvanrednega ter strme bi stopili pred neznan aparat iz katerega zaslišimo glasove, takorekoč iz sinjega etera.

Imel sem priložnost opazovati poskuse te zares presenetljive iznajdbe človeškega duha pri sprejemni seji radio-frekvenčne družbe v Berlin-Friedenau, slišala so se razločno razna Morseyeva znamenja, potem brezžična borzna poročila ter neko znanstveno predavanje iz vseučiliške dvorane v Würzburgu, za tem pa koncert nekega londonskega orkestra.

Odkar jedini moderna kultura vse narode sveta, še ni bilo takih navidezno nepremagljivih ovir medsebojnega sporazuma kot danes, in vendar najde neovirano napredujoča tehnika sredstva vse te prostorne in časovne zapreke odstraniti, da poleti duh človeške prosvete neovirano širom celega sveta.

Izpred obrtnega sodišča.

Delojemalčeva dolžnost javljenja gospodarju, kadar namerava izostati iz službe, da si poišče novo službo.

Tožitelj je bil pri toženi zadrugi trgovski pomočnik. Dne 13. marca 1923 je odpovedal službo za konec aprila, toda toženka ga je že 6. aprila odslovila ter mu izplačala plačo do tega dne.

Radi plače od 6. do 30. aprila je tožitelj vložil tožbo.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtev zavrnilo. Razsodbo je utemeljevalo s tem, da mora delodajalec v smislu § 22. zakona o trgovskih pomočnikih res dati po odpovedi službe uslužbencu na njegovo zahtevanje ob delavnikih primeren prost čas, da si poišče nove službe. Toda tožitelj priznava, da toženki ni povedal, da bo izostal v svrhu

iskanja službe. S tem pa ni ravnal po predpisu citirane zakonite določbe, ki pravi, da ima službodajalec uslužbencu na njegovo zahtevanje dati prost čas, da si poišče novo službo. Iz tega besedila zakona sledi, da mora uslužbenec gospodarju povedati, da bo izostal ravno v to svrhu, ker mu ima gospodar dovoliti v smislu zakona primeren prost čas in ima torej gospodar presojo, če je čas primeren in to ne le glede trajanja, temveč tudi kdaj je tak primeren čas. Službodajalec mora torej dolični čas odobriti in ga sporazumno z uslužbencem določiti.

Ker je pa tožitelj dvakrat izostal in sicer enkrat brez javljenja toženki, drugič pa celo proti izrecni prepovedi toženke, ga je ta v smislu § 27., točka 4. cit. zakona opravičeno odslovila.

Banke in krediti.

Banke so postale v modernem gospodarskem življenju in razvoju jako važni činitelj. One so tista mesta, kjer se slikajo najmočnejši denarni tokovi v močno strujo, koder zopet zajemajo posebno velepodjetja, industrije in trgovine, pa tudi manjši obrtniki in trgovci potrebna ustanovna in obratovalna denarna sredstva.

Kaj pa je prav za prav banka? Pod izrazom banka razumemo trgovski zavod, ki trži v glavnem z gotovim denarjem in z vrednostnimi papirji, jemlje kreditni denar, ga upravlja in zopet kreditira. Navadno je banka delniška družba, katere je ustanovljena na podlagi združenih pravil. Ta pravila določujejo delokrog dotičnega zavoda in pa tudi pravno razmerje združnikov, ki se jih imenuje delničarje. Ustanovitev banke je vezana na oblastveno dovoljenje (koncesijo) in pa na dokazilo, da je delniška glavnica vplačana. Potrebni glavniški kapital založijo ali ustanovitelji sami ali pa dajo potom subskripcije (podpisovanja) posameznih delnic javnosti na razpolago, da se udeleži ustanovitve.

Pravila banke vsebujejo navadno: ime, sedež in namen podjetja, trajnost koncesije, dalje določujejo posle podjetja, višino delniške glavnice, zastopstvo nasproti javnosti ter posle upravnega in nadzornega sveta; potem določila za redne in izredne občne zборе in pa predmete, o katerih se mora sklepati na občnih zboreh. Končno določujejo pravila tudi, kako se razdeli čisti dobiček in pa postopanje za slučaj likvidacije podjetja pred potekom koncesije. Banko zastopa ravnateljstvo, katerega imenujeta upravni in nadzorovalni svet in ga tudi nadzorujeta. Banko, kakor trdko, pa podpisujeta ravnatelj ali prokurist ali pa dva ravnatelja.

Na predlog ravnateljstva sklene lahko upravni svet povišek ali pa znižanje delniške glavnice, ako je to dopustno po pravilih in ima končno sklepati o tem tudi izredni občni zbor delničarjev.

Povišek delniške glavnice je doslikrat potreben vsled povečanja poslovanja, fuzije s sorodnimi podjetji, vsled prevzema industrijskih podjetij i. dr. Izvrši se povišek z izdajo (emisijo) novih delnic, ki imajo isto nominalno vrednost ter iste pravice, kot prej izdane delnice. Ako dela podjetje z dobrim uspehom in plačuje visok dobičkovni delež (dividendo) ter ima po splošni sodbi le ugodno, plodonosno prihodnost, zraste tudi kurz delnic več ali manj nad njihovo nominalno vrednostjo.

V tem slučaju se izrabijo ugodni položaj in se ne izdajo delnice po nominalni ceni, marveč po splošnem borznem kurzu, vendar pa vedno z nominalno vrednostjo starih delnic. Dobiček, ki se ga pridobi s tem, gre praviloma v rezervni zaklad.

človeka. Končno je Anton pomirjevalno povzel besedo: »Pred vsem moram omeniti, da je Fink sam krasen vzgled proti svoji teoriji.«

»Zakaj, gospod?« vpraša Fink in od strani pogleda Antona.

»To bo takoj jasno, poprej hočem nas vse nekoliko pohvaliti. Mi vsi, ki smo tukaj zbrani, smo delavci pri podjetju, ki ni naše, in vsak izmed nas opravlja svoje delo na tak način, ki si ga ti ravnokar obsojal. Nikomur ne pade na um misel, toliko in toliko prejemam od tvrdke, torej je zame tvrdka toliko in toliko vredna. Kar je pridobljenega z delom, pri katerem tudi mi pomagamo, veseli tudi nas in smo ponosni na to. In če zadene trgovino kaka izguba, se jezijo vsi gospodje, morebiti bolj, kot principal sam. Ako vpiše na primer Liebold v veliko knjigo kako postavko, ki je za trgovino posebno dobičkonosna, tedaj se smeje veselja. Le pogledjte ga, ravno tako, kakor zdaj.«

Liebold si je v zadregi popravljal ovratnik.

Pri vsaki novi emisiji si pa lastniki starih delnic pridržijo pred drugimi novimi subskribenti pravice, da jim mora po razmerju njihovih starih delnic pripasti gotovo število novih delnic; to razmerje določi občni zbor.

Ta pravica starih delnic se imenuje opcijska pravica, ali kratko opcijska.

Velikokrat pa lastnik starih delnic ne namerava podpisati novih delnic in more v tem slučaju izrabiti ugodnost na ta način, da opcijske pravice svojih delnic proda novim subskribentom, ki si hočejo zagotoviti gotovo število delnic, katere bi se jim sicer ne moglo odstopiti po proporcijalnem razmerju (reparticiji).

Ako pa povišanje delniške glavnice preseže vrednost celokupnega premoženja, potem se to izraža kaj hitro v nizki dividendi, katere dostikrat celo popolnoma odpade, kadar doseženi dobiček ni v nobenem razmerju z višino delniške glavnice in se potem govori o »zvođeneclosti« delniškega kapitala.

Zmanjšuje se pa delniška glavnica ali potom delnega odplačila kapitala ali pa v slučaju izgube — potom odpisa.

Banke pa morajo urediti svoje poslovanje poleg tega, da odgovarja predpisom pravil, tudi v duhu pravil in morajo služiti isto tako tudi čimnim namenom. Banke so po naravi svojega poslovanja pred vsem zarišče trgovskega prometa in so torej medsebojni interesi bank in trgovstva tako tesno združeni, da morajo banke posebno v težkih časih krize stati trgovcu ob strani, mu pomagati, morajo posredovati pri borznih panikah z nakupi itd., ako tudi je dozdnevno tako postopanje proti lastnim finančnim interesom, ker le s takim poslovanjem tudi utemeljijo svoj postanek in obstanek.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Kamnolomi za kalcit so last vasi Rupeljevo, a so tudi v posesti posameznikov. Majdani so globoki od 5 do 15 metrov ter se posipujejo in trgajo. Ker nimajo dvigal, dvigajo kalcit na vrh z ročno silo. Dovožna pot je zelo slaba ter je do Podpeč dolga 2½ do 3 ure, do Roga pa 1 uro. Do polovice poti se tovari kalcit bodisi na hrblju ali na konjih, a šele od tam se da voziti z vozmi, toda tudi tu zelo težko. Kamen se že tako dolgo, da razpade in se potrebuje za žganje 100 kg kamena 1 konjski tovor drv. Ko je kamenje sežgano, se zdrobi na stopah, ki so zgrajene tako, kakor za trenje konoplje. To je dvokraki vod, ki je v sredi podprt in ima na eni strani železno kladivo, na drugi strani pa se dvigne s pritiskom noge,

»Tu vidimo dalje tovariša Baumanna, ki hrepeni v skrivnem po nekem drugem poklicu«, je nadaljeval Anton. »Nedavno mi je pokazal neko poročilo o grozodejstvih pogonov v Afriki in mi dejal: 'Zadnji čas je, Wohlfart, da se odpravim tja'. »Kdo pa naj prevzame kalkulacijo?« sem ga vprašal, »in kaj bo s kupčijsko zvezo s Krappom, s katero imata opraviti in ki jo razumeš edino vidva z Balbusom?« »Res je!«, je zaklical Baumann, »na Krappa niti misli nisem. Moram torej vendar še preložiti svoj odhod.«

Gospodje so smehljaje pogledali Baumanna, ki je tiho pred se dejal: »Saj bi res ne bilo prav.«

»O tiranu Piksu pa sploh ne govorim. S tako vno mo služu podjetju, da je dostikrat on sam v dvomih, pripada-li trgovina njemu ali gospodu Schröterju.«

Vsi so se zasmejali, Piks pa je ponosno kot Napoleon vtaknil roke v žepce telovnika.

»Nesramen advokat si«, je dejal Fink, »vtikaš se v osebne interese posameznikov.«

(Dalje sledi.)

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

»In tudi od ženske zahtevate isto mišljenje?« vpraša Sabina.

»V splošnem, da«, odgovori Fink. Toda pri naših ženskah ga ne najdete, kajti vse so zaljubljene v svoje prte in prtiče. Čim več ima katere takih cunj, tem srečnejša je. Zdi se mi, da se medsebojno skrivaj ocenjujejo, kot mi, ljudje na borzi: ima tristo, petsto, osemsto prtov. — Amerikanka ni nič slabša ženska, nego je naša, toda takim stvarim se bo smejala. Prtov ima doma, kolikor jih potrebuje za vsakdanjo porabo, če se ji ti strgajo, si kupi za par dolarjev tucat drugih. Čemu bi si torej navezavala srce nanje?«

Te besede so Sabino občutno zadele. Kot že omenjeno, je bilo njeno najljubše opravilo, da je sedela v svoji »zakladnici« in prebirala ter

preštevila belo perilo, ki se ji je iz vseh omar bleščalo nasproti. Čutila je torej, da merijo Finkove besede zlasti na njo ter je odvrnila: »Zalostni so vaši nazori o življenju in delu. Ako pride do tega, izgubi vse, kar si človek pridobi in kar ima, svoj najmikavnejši čar. Ako ubijete domišljijo in našo dobro voljo, ki kaže tudi nežne stvari v prijaznih barvah, kaj ostane še potem človeku v življenju? Požrtvovalnost, zvestoba in veselje nad tem, kar smo ustvarili — vsega je potem konec! Kdor tako misli, morda lahko izvršuje velika dejanja, toda njegovo življenje bo prazno, brez veselja, brez lepote in nikomur v blagoslov«. Nehote je sklenila roke in se z žalostnim pogledom ozrla na Finka, čigar obraz je izražal trdoto in kljubovalnost.

Tovariši so v mrkem molku poslušali razgovor in le s svojimi kretnjami kazali nevoljo nad Finkovimi trditvami. Duh umorjenega vrabca je še vedno plaval pred njihovimi očmi nad sedežem gospoda Finka, katerega so smatrali za že popolnoma propalega in izgubljenega

na kar pade kladivo v stopo in udari. Po zdrobljenju se preseje na železnih silih. Sita so ravno take vrste, kakor se uporabljajo za koruzno moko. Za lomljenje kalcita se plača 20 para, za prevoz 1.20 dinarjev za 100 kg. Da se 100 kg žganega kamena iztolče, je potreba treh dnevnic. Delali so se poskusi, da bi se mlet kamen na navadnem žitnem mlinu, pa se ni doseglo ugodnih rezultatov. Tudi so se delali poskusi, da bi se žgani kamen polil z vodo, da bi se potem dal lažje zdrobiti, toda s tem se je dobilo le tekočo maso, ki je vodo vpila. Konjski tovor drv stane 40 do 60 para. Kamen se žge na ravnem, na svobodnem prostoru na ta način, da se pod kamen naloži drva, nato nastavi kameenje in plast zopet pokrije z drvimi ter zakuri. Prst se navlaži z vodo in se jo pušči 24 ur, potem jo tepajo z nogami in sicer 100 kg 4 ure. Nato se primeša tolčen kamen, ki mora biti suh. Z mešanjem 100 kg gline in 100 kg kamena se dobi surovine za 80 komadov loncev različne velikosti ali za 40 crepulj. Za crepulje mora biti kamen malo debeleje iztolčen. Takih 80 loncev ali 40 crepulj se lahko izdela v enem tednu in sicer se rabi tri dni za nabavo in pripravo materijala drv, gline in kamena, in tri dni za izdelavo loncev ali crepulj in njih sušenje. Lonci in crepulje se izdelujejo v hiši na kolu, ki se ga z levo roko vrli, medtem ko se z desnico dela lonec ali crepuljo, suši se jih, kadar se mudi, dva dni, drugače pa tri do štiri dni in sicer na podstrešju nad ognjiščem. Žge se jih v ravnini, ravno tako kakor se žge kamenje. Za sušenje 80 komadov loncev je treba en konjski tovor drv. Lonce se lahko suši tudi v sobi, crepulj pa se ne more. Žganje traja dve uri.

Surov lonec je črn, ko se ga pa prežge postane bel, nakar se ga vzame iz ognja. Delali so poskuse, da bi jih pekli v lončarskih pečeh, toda niso dosegli dobrih uspehov, ker bi se pri tem rabilo za 80 komadov loncev tri tovore drv. Gozdovje postaje bolj redko, pa tudi podražilo se je. Roge imajo občinski gozd, kjer lahko vsak brezplačno seka drva. V Podpeči in Zlakusi pa tega nimajo. Kadar je glina pripravljena, se lahko izdela 50 komadov crepulj v dveh letnih dneh. Siromašnejši delajo celo leto, premožnejši pa le preko zime, v letu pa le tedaj, kadar imajo čas. Kmeti v Zlakusi in Podpeči, ki nimajo gozdov, ne delajo od božiča do posta, a kdor obratuje, ima le malo koristi, ker so drva draga, ker se jih mnogo potrebuje, ker se lonce žge na odprtem. Medtem pa bi bil baš ta čas za izdelavo najugodnejši, ker ravno takrat ni dela na polju. So pa tudi taki, ki delajo za mezdo pri premožnejših in sicer po zimi za 40 poleti pa za 70 do 80 par na dan s hrano. Na zalogo ne delajo, niti ne delajo pozimi, da bi mogli poleti žgati. Cena loncem znaša za 80 komadov 6 do 10 dinarjev, navadno 6 dinarjev. Ista cena velja tudi za 40 crepulj. Največjo ceno imajo poleti in na jesen, ko ima kmet odjemalec denar in prihajajo prekupci iz Studenice, Ivanice, valjevskega in podrinskega okrožja, ki raznesejo blago potem na voze po celi Srbiji. Ti prekupci kupujejo čuture in sicer navadno boljše blago, ki se izplača za izvoz. Prodaja se vrši v Užicah, Požegi, Čačku, Gornjem Milanovcu na trgu na tržne dni in na sejnih, kjer jim je dovoljena svobodna nadrobna prodaja. Kar na tržni dan ne prodajo na primer v Užicah, pustijo shranjeno pri kom do bodoče sobote ter plačajo za to 20 do 40 para.

Ivanica, Banjina-Bašta, Marčajevci, Kraljevo, Kruševac, Valjevo in Ljubovija pa ne dovoljujejo svobodne prodaje na drobno na sejmu ali na trgih, marveč morajo lončari prodati čutare trgovcem in ako so ostali brez denarja se morajo zadovoljiti z onimi cenami, ki jim jih ponudijo trgovci. Proti temu se niso pritožili na ministrstvo za narodno gospodarstvo. Sedaj se pa poraba vedno bolj in bolj širi, kakor tudi iz-

deljava in sicer v najbolj oddaljene kraje od Užic do Negotina in Pirota itd. Jodi, ki so kuhane v takih loncih, so okusnejše in sladkeje in tudi oni kmetje, ki so se poprej posluževali loncev iz vlitnega železa, kupujejo sedaj rajše te lonce. Lonce za šteditnike se mnogo rabi po Šumadiji. V Podpeči se jih prodaja 100 komadov po 12 dinarjev, v Šumadiji pa 20 do 30 ali celo do 40 dinarjev. Ko lončar pošlje, dobi za tovor loncev voz žita ali dvanajst dinarjev. Zase porabi polovico in se zadrži 7 dni na potu, osmi dan pa se vrne domov. Na konju nosijo lonce v Užice, Valjevo, Požego, Loznico, Kragujevac, Arandjelovac, Kraljevo in Čačak, z vozi pa gredo bolj daleč. Konja nima niti vsaki deseti lončar, ker ga nima s čim vzdrževati. Kadar izdelajo lonce vsak teden in jih prodajo 80 komadov, ter dobi 6 do 8 dinarjev in si od tega odračuna 2.40 dinarja za prevoz gline in apnenca, potem mu ostane 5.60 dinarjev in ako nima svojih ali občinskih drv, da mora vzeti pet tovorov drv po 40 para, kar znaša skupno 2 dinarja, mu ostane 3.90 dinarjev kot enotedenski zaslužek. V 52 tednih, kar pa nikdo ne dela, bi znašalo to 187 dinarjev; ako računamo, da dela 40 tednov, potem znaša zaslužek 144 dinarjev. Ako nima lastnih konj, marveč jih mora najeti na tržni dan, potem dobi za tedensko delo 2.60 dinarja, torej ne zasluži niti pol dinarja na dan.

Naredba,

s katero se predpisujejo stopnje velikosti in način označevanja mer in priprav za merjenje, ki so zavezane pregledu in žigosanju.*

Na podstavi zakona o merah odredimo: — Člen 1. Sprejemati se smejo v pregled in žigosati samo mere in priprav za merjenje, izdelane v velikosti, ki so za vsako posamezno vrsto meril določene s tem členom. Določene velikosti so te-le:

1. Dolžinske mere.

1.) Lesene in kovinske palice, izdelane iz enega ali več kosov, v dolžini 5, 2 metrov in 1 metra, 5 in 2 decimetra. — 2.) Vrvčaste mere v dolžini 20, 10, 5, 2 metrov in 1 metra. — 3.) Precizne (natančne) mere v dolžini 5, 2 metrov in 1 metra, 5 in 2 decimetra. — 4.) Dolžinske mere za specialne namene: a) vojaške mere za rekrutiranje v dolžini 2 metrov in 10 centimetrov; b) konjske mere v dolžini 2 metrov.

2. Debelinske mere.

Lesene in kovinske mere v dolžini 2 metrov in 1 metra, 5 in 2 decimetra.

3. Volle mere.

1.) Kovinske mere v velikosti 50, 20, 10, 5, 2, litrov in 1 litra, 5, 3, 2 decilitrov in 1 decilitra, 5, 2 centilitrov in 1 centilitra. — 2.) Steklene mere v velikosti 2 litrov in 1 litra, 5, 3, 2 decilitrov in 1 decilitra, 5, 2 centilitrov in 1 centilitra. — 3.) Lesene mere v velikosti 100, 50, 20, 10 in 5 litrov. — 4.) Mere za tekočine za specialne namene: a) stekleni baloni za kupovanje in prodajanje rafiniranega špirta in ostalih tekočin večje vrednosti se izdelujejo v velikosti, ki se sme izbrati po volji; b) Konve za mleko v velikosti 1 litra do 5 litrov se izdelujejo v stopnjah po pol litra, preko 10 litrov pa v stopnjah po 5 litrov; c) Steklenice in čaše za točenje alkoholnih pijač: krčmarske steklenice v velikosti 2 litrov in 1 litra, 5, 3, 2 decilitrov in 1 decilitra, 5, 2 centilitrov in 1 centilitra; čaše za pijače v velikosti 2 litrov in 1 litra, 5, 3, 2 decilitrov in 1 decilitra, 5, 3, 2 centilitrov in 1 centilitra; steklenice za mleko v velikosti 5, 3, 2 litrov in 1 litra, 5, 2 decilitrov in 1 decilitra. Glede velikosti priprav za merjenje tekočin ostanejo še nadalje v veljavi predpisi, veljavni v posameznih pokrajinah; d) Volle mere za merjenje suhih stvari: 1.) Kovinske mere v velikosti 50, 20, 10, 5, 2 litrov in 1 litra, 5, 2 decilitrov in 1 decilitra, 5, 2 centilitrov in 1 centilitra. 2.) Lesene mere v velikosti 50, 20, 10 in 5 litrov. 3.) Volle mere za specialne namene: a) Za merjenje gomoljastih rastlin in sadja se izdelujejo mere v obliki valja v velikosti 1 hektolitra. b) Za merjenje premoga, apna in ostalih gručastih stvari se izdelujejo mere v obliki zaboja v velikosti 1 in 2 hektolitrov.

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 189, izdanih dne 21. avgusta 1923.

Glede velikosti okvirov za merjenje drv ostanejo še nadalje v veljavi predpisi, ki veljajo v posameznih pokrajinah.

4. Uteži.

1) Precizne (natančne) uteži v velikosti 20, 10, 5, 2 kilograma in 1 kilograma, 50, 20, 10, 5, 2 dekagrama in 1 dekagrama, 5, 2 gramov in 1 grama, 50, 20, 10, 5, 2 centigramov in 1 centigram, 5, 2 miligrama in 1 miligrama. — 2.) Trgovske uteži v velikosti 50, 20, 10, 5, 2 kilogramov in 1 kilograma, 50, 20, 10, 5, 2 dekagramov in 1 dekagrama, 5, 2 gramov in 1 grama. — 3.) Karatne uteži v velikosti: 500 mešskih karatov = 100 gramov; 200 mešskih karatov = 40 gramov; 100 mešskih karatov = 20 gramov; 50 mešskih karatov = 10 gramov; 20 mešskih karatov = 4 grame; 10 mešskih karatov = 2 grama; 5 mešskih karatov = 1 gram; 2 meška karata = 4 decigrame; 1 meški karat = 2 decigrama; 0.5 meškega karata = 1 decigram; 0.2 meškega karata = 2 centigrama; 0.05 meškega karata = 1 centigram; 0.02 meškega karata = 4 miligrame; 0.01 meškega karata = 2 miligrama.

5. Tehnice.

Glede slopenj nosilnosti, v katerih se smejo izdelovati tehnice, ostanejo še nadalje v veljavi predpisi, ki veljajo v posameznih pokrajinah. — Člen 2. Glede oblike in sestave mer in priprav za merjenje, naštetih v sprednjem členu 1., ostanejo še nadalje v veljavi predpisi, ki veljajo za posamezne pokrajine. — Člen 3. Za označevanje velikosti mere se smejo uporabljati napisi in oznake, ki so ali celotno izpisani ali pa izraženi s temi kraticami: — 1. Dolžinske mere: meter = m; decimeter = dm; centimeter = cm; milimeter = mm. 2. Volle mere: hektoliter = hl; liter = l; deciliter = dl; centiliter = cl. 3. kilogram = kg; dekagram = dkg; gram = g; decigram = dg; centigram = cg; miligram = mg; mešski karat = mk. Merila, katerih velikost bi bila izražena v desetiškem ulomku slopenj mer, naštetih v sprednjem odstavku člena 3., se ne sprejemajo v pregled in žigosanje. Izjema so samo merila, ki se smejo izdelovati po členu 1. v velikostih izraženih v desetiškem ulomku. — Člen 4. Novo izdelane mere in priprav za merjenje, katerih velikost se ne ujema s slopnimi določenimi v sprednjem delu člena 1., se ne sprejemajo več v pregled in se tudi ne žigosajo. Mere in priprav za merjenje, ki se zalotijo v javnem prometu, ko stopi ta naredba v veljavo, a se ne bi ujemale s predpisi člena 1., se sprejemajo še nadalje v pregled in žigosanje. Steklenice in čaše za točenje alkoholnih pijač in mleka, katerih velikost se ne ujema z zgoraj določenimi slopnimi, se smejo, ko stopi ta naredba v veljavo, uporabljati še leto dni v javnem prometu. — Člen 5. S to naredbo se nadomeščajo vsi predpisi v vsem območju kraljevine, ki so se do sedaj nanašali na dopuščene velikosti mer in priprav za merjenje, ko stopi v veljavo, prestanejo veljati vsi predpisi, ki bi bili ali kolikor bi bili v nasprotju s njenimi odredbami. Ta naredba stopi v veljavo, ko se razglasi v »Službenih Novinah«, izvršno moč pa dobi, ko poteče mesec dni od dne razglasitve.

V Beogradu, dne 7. avgusta 1923.; št. 3.521/III.

Minister za trgovino in industrijo:
dr. Drag. S. Kojić s. r.

Periodični pregled, odnosno naknadno žigosanje mer, utežev in tehnic.

(Naredba trgovskega ministra z dne 28. marca 1881, št. 30 drž. zak., 28. novembra 1899, št. 30.214, 1. aprila 1894, št. 67 drž. zak., ki je še v veljavi.)

Periodičnemu naknadnemu žigosanju so podvržene:

1. vse dolžinske, volle mere za suhe predmete, kovinske, tekočinske mere ter transportne posode za mleko, potem mere za les za kurjavo pred pretekom vsakih 3 let od časa, ko so bile prvokrat, odnosno naknadno žigosane. N. pr. v letu 1909 žigosana dolžinska mera ne sme biti več v obratu 1. januarja 1913, če se ni naknadno žigosala; 2. vsi uteži in tehnice, lesene mere za tekočine, posode za mleko z merilom in posode za mešanje pred pretekom dveh let. Rok preteče, kakor zgoraj;

3. vsi transportni sodčki za pivo, potem posode za špirit, žganje in vino pred pretekom dveh let, od 1. onega meseca, ki sledi mesecu, ko se je posoda prvokrat, ali pa naknadno žigosala. (Mesec žigosanja se razvidi iz vžganega žigosnega znamenja.) Transportni sod za pivo, ki je bil žigosan v mesecu avgustu 1910, more ostati v prometu do konca meseca avgusta 1912. Mere, uteži in tehnice, ki se radi kakih napak ne morejo več rabiti v javnem prometu, morajo biti takoj naknadno žigosane in se smatrajo, če se jih zasači, kot nežigosane. (§ 4. rg. odr. in razglas trg. min. št. 34.186 ex 80.)

ITO ZOBNA PASTA sigurno odstranjuje zeleni rob na zobeh.

Trgovina.

Naša sladkorna kampanja. Sladkorna tovarna v Osijeku je začela obratovati dne 21. sept. in se ji pesa polagoma dovaža. Lansko leto je porabila tovarna 474.500 mtc. pese, letos se pa računi z vso sigurnostjo, da je bo porabila do 1 milijon meterskih stotov. Te dni se je pojavil na trgu prvi kristalni in kockasti sladkor. Ako bo tovarna z aliirano tovarno v Usori izrabila vso kapaciteto, bo letos izdelala 900 vagonov sladkorja.

Trgovina z gobami. Jedilne suhe gobe so se plačevale v Beogradu letos spomladi za 1 kg 75 Din. Ker pa je bila letina za gobe letos jako ugodna, je padla cena na 40 Din. Sedaj se je ta cena okrepila in znaša za 1 kg 45 do 50 Din.

Kompletiranje vagonov z živo živino. Da se preprečijo vedno ponavljajoče se pritožbe trgovcev z živo živino vsled neenakega postopanja pri kompletiranju vagonov v področju posameznih železniških direkcij, je generalna direkcija železnic odredila, da mora vsak naročnik vagonov že pri naročanju točno navesti namembno postajo in postaje, na katerih namerava voz kompletirati. Vozarina se računi brez ozira na število kompletiranja od odpreme do naše obmejne postaje.

Za trgovce z lesom. Neko trgovsko-industrijsko podjetje v Franciji išče omajena (brez lubja) debela pinus maritima in pinus industriaca niger (črni bor) v sledečih dimenzijah: 1. dolžina 1.60 do 2.80 m, obseg 28 do 54 cm; 2. dolžina 1.80 do 2.60 m, obseg 33 do 52 cm; 3. dolžina 2 do 2.20 m, obseg 35 do 54 cm; 4. dolžina 1.80 do 3 m, obseg 30 do 54 cm; 5. protje, dolžina 6 do 8 m, obseg 50 do 60 cm. Letna potreba navedenih debel je 10 do 30 tisoč kubičnih metrov, postavljeno v francosko luko brez izkrcavanja. Ponudbe je nasloviti na kr. kolorsko poglavarstvo v Kotoru.

Izplačevanje dividende delniških družb. Minister trgovine in industrije je z razpisom z dne 19. t. m. odredil, da morajo delniške družbe letkom petnajstih dni po običnem zboru objaviti v »Službenih Novinah« odnosno v »Uradnem listu«, kdaj in kje se prične izplačevati dividenda za predidno poslovno dobo. Višino dividende morajo naznaniti v vsoli dinarjev, ki se izplača, ne pa v odstotkih od nominalne vrednosti delnic.

Zveza tovarnarjev plemenin v Kemnici (Chemnitz) na Saškem za dobave izza dne 17. septembra 1923 določila je na ceno sledeče pribitke: za naročilo iz meseca januarja 295.500, februarja 134.100, marca in aprila 97.350, maja 86.700, junija 42.150, julija 17.950, oziroma iz druge polovice julija 7800, iz prve polovice avgusta 1530 in iz druge polovice avgusta 220 odstotkov.

Vprašanje izpremembe zakona o trgovskih nastavljenih v Čehoslovaški. Čehoslovaški gospodarski svet je razpravljal o zakonu o nastavljenih v višjih privatnih poslih, ki predvideva izpremembo tozadev. zakona iz l. 1910, ki je veljaven tudi pri nas. Za naše trgovske in industrijske kroge kot delodajalce bo gotovo zanimivo, kako sodi o izpremembi centrala čehoslov. trgovskih zbornic. Ta zavzema stališče, da je treba za enkrat obdržati dosedanja pravni položaj, ki ga je praksa relativno ustalila in razmeram primerno izpopolnila z zasebnimi pogodbami. Pri današnji nestanovitni gospodarski situaciji je treba svariti pred vsako nepotrebnouvolarijo, ker bi izzvala le zmedo. Trgovske zbornice ne bi imele ničesar proti temu, da se pojem zasebnega uradnika kot nameščencev v višjih poslih bolje precizira in da se ta važna kategorija trgovskih pomožnih moči, v kolikor liče službene pogodbe, tako razlikuje, kakor jo razlikuje praksa sama. Ker pa se dosedaj to v praksi še ni izvedlo, so zbornice proti vsaki izpremembi sedanjega pravnega položaja glede te vrste nameščencev. Prav tako so tudi za to, da ostanejo neizpremenjene dosedanje določbe obrtnega reda glede učencev in praktikanlov. — Nas ta izjava zanima še bolj

zato, ker nam kaže, kako previdno presojajo vse izpremembe socialno-strokovnega značaja češki trgovski krogi, ki jim ne moremo odreka, da so daleč naprednejši od nas.

Detajlna trgovina v Ameriki. Standardizirano blago je sledilo v Ameriki polustranjen prodajalci. Ameriškega konsumenta hranijo in oblačijo sedaj takozvane »chain stores« t. j. verižne trgovine, katerih organizacija se razprošira po celotni kontinentu. Te »chain stores« nudijo povsod pod enakim ovornjem in enako firmo popolnoma enako blago, najbodo to srajce, krila, literatura ali cigarete. Svoje uspevanje imajo zahvalili nagnjenju Amerikancev do preizkušene kvalitete, ki jo garantira ime povsod zastopane firme. Nestevilne bencinske stacije obrobajo ceste, zaloge čevljev dajejo polniku priliko, da si povsod mimogrede nadomesti obutev pri svoji preizkušni tverdi. Pa tudi lačnemu se nudi povsod prilika, da dobi tako kosilo, kol ga je navajen v hotelu domačega mesta, ker je poenotenje uvedeno tudi že v hotelih. Štiri velike njujorške hotelske družbe imajo po vseh večjih mestih enako urejene hotele z enakim menijem. Pogoj za uspevanje »chain stores« je centralni nakup v velikem in porazdelitev na številne filijale. Poleg trgovine in hotelstva se je »chain stores« - sistem polastil na mnogih krajih celo bančnih funkcij. Za enkrat ta sistem še ni ugonobil malega trgovca, ker je Amerikaneec dober konsument, če bo pa defajst zdržal tudi v bodočnosti je pa veliko vprašanje.

Denarstvo.

Olajšava franzišnim potnikom pri menjavi denarja. Polniki, ki polujejo preko naše države v sosednje države, so upravičeni za dolarje, švicarske in francoske franke nakupiti potrebne valute sosednjih držav: romunske leje, avstrijske in madžarske krone, bolgarske leve in nemške marke brez odobritve ministrstva financ edino proti zaznambi v polnih listinah.

Čekovni promet.

Poštna hranilnica (poštanska štedionica) v Beogradu začne poslovati 1. oktobra t. l. in sicer bo opravljala za enkrat le čekovni in virnanski promet. Poštnohranilnično službo bo tudi nadalje še vršila v njenem dosedanjem področju (v Bosni in Hercegovini) poštna hranilnica v Sarajevu, ki vsled ustanovitve poštne hranilnice v Beogradu spremeni svoj naziv v »Poštni čekovni zavod v Sarajevu«.

Obrestovanje čekovne imovine. Poštna hranilnica v Beogradu ter poštne čekovni zavodi v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu bodo od 1. oktobra t. l. dalje obrestovali imovino na ček, računih z 2 % (sedanja obrestna mera 1,8 %).

Poštna čekovna služba se bo od 1. oktobra t. l. dalje vršila po predpisih novega pravilnika. Glavni smoter je pospešitev izvrševanja čekovnih vplačil in izplačil s tem, da se uvede neposredno občasno poštne hranilnice v Beogradu ter poštne čekovnih zavodov v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu z vsemi pošlami v Kraljevini. Dočim so n. pr. do sedaj prijavljale vse pošle v Sloveniji čekovna vplačila samo ček. zavodu v Ljubljani in je šele ta naznanjal vplačila na položnice drugih pošl. čekovnih zavodov tem zavodom, bo od označenega dne dalje vsaka pošla pošljala položnice direktno dolžnim zavodom, za katere so bile vplačane. Ravnotako bode v bodoče vsak zavod pošljati čekovne nakaznice direktno na izplačujoče pošle in ne več pošlom posesetrinega zavoda, v katerega področje spada pošla.

Davki.

Izterjanje davkov v Ljubljani. Davčni urad Ljubljana - mesto opozarja te dni po časopisih ljubljanske davkoplačevalce, naj takoj poravnajo v plačilo dospelo davke. S to opozoritvijo hoče davčni urad očividno nadomestiti vročilec individualnih opozorilnih položnic, katere bi bil dolžan vročevati davkoplačevalcem, predno začne zaostale davke prisilno izterjati. Da bodo posamezniki znali varovati svoje pravice, priobčujemo sledeči ekscerpt iz uradnega komunikeja, ki ga je v tej zadevi svoječasno objavila finančna

delegacija v dnevnem časopisu: »Po člen 36. B. IV. začasnega zakona o proračunskih dvanajstlinah za mesec junij-december 1921 (Uradni list štev. 240) se v bodoče davkoplačevalcem po navadi ne bodo več dostavljali plačilni nalogi o predpisanih davkih. Da pa bodo oni davčni obvezanci, ki plačujejo davke v poštnem čekovnem prometu, o predpisu davkov, ki so jim naloženi, kolikor toliko obveščeni ter da bodo morda nehale pritožbe, da se davki izterjujejo izvršnim poštom, ne da bi davkoplačevalec poprej izvedel ločno vsoto, ki je v plačilo dospela, odrejam: V mesecih pred dospelostjo neposrednih davkov, t. j. januarja, aprila, julija in oktobra, naj davčni uradi razpošljejo vsem zamudnikom pošne čekovne položnice, ne da bi strankam računali opominjevalne stroške. Te položnice naj veljajo zgolj za obvesčilo o predpisanim in dolgi plačnem davku. Dostavljajo se strankam le zato, da se jim dá prilika poravnati svoje davke brez izvršilnih stroškov.« S to odredbo nam je finančna delegacija hotela omiliti trdoto, ki obstoji v tem, da ne dobivamo več plačilnih nalogov. Odredba ima torej značaj neke kompenzacije, do katere imamo z besedo gospoda finančnega delegata zajamčeno pravico. Vzhajamo na tej pravici in opozarjamo g. delegata, da se davčni urad v Ljubljani ne ravna po njegovih navodilih.

Carina.

Zvišanje carine na Poljskem. Izza dne 24. septembra t. l. se je množitelj za carino zvišal od 36.000 na 43.000, oziroma od 48.000 na 57.000. Izza dne 1. oktobra t. l. se zvišajo na Poljskem za 100% tudi železniški tarifi.

Carinski zlati nadavek v Nemčiji. Za čas od 26. do 28. septembra t. l. znaša zlati carinski nadavek 3.479.999.900 %.

Promet.

Promet v tržaški luki. Pomorski promet tržaške luke je znašal v juniju t. l. 1.708.453 ton napram 1.284.631 tonam v juniju lanskega leta. V juliju t. l. se je celokupni promet zopet zvišal za 18% napram prometu v juliju lanskega leta. Od držav, ki so udeležene na tržaškem pomorskem prometu, je na prvem mestu Italija, na drugem Jugoslavija, dalje Avstrija, Čehoslovaška, Madžarska in Nemčija.

Zvišanje železniških tarifov na Ogrskem. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, nameravajo ogrske državne železnice vnovič zvišati železniške tarife za 40 %.

Povišanje nemških železniških tarifov je stopilo v veljavo s 25. septembrom. Ključ za izračunavanje tovarnih tarifov se je zvišal od 18 na 36 milijonov, glede osebnih tarifov pa od 9 na 20 milijonov. To pomeni podvojenje tovarnih, še v večji meri pa osebnih tarifov.

Hmelj.

XXII. brzojavno tržno poročilo. Zalec, 25. sept. 1923: Zunaj živahnejše nakupovanje po 2950—3150 čK za 50 kg.

XXIII. brzojavno tržno poročilo: Zalec, 26. septembra 1923. Skrajno čvrsto razpoloženje in živahno nakupovanje — 60% prodanih — cene rastejo — 3000 do 3400 čK za 50 kg.

Izvoz in uvoz.

Interesenti za francoski trg se opozarjajo, da bi prvovrstni agenti in zastopniki v Parizu in Lyonu bili pripravljeni prevzeti zastopstvo jugoslovanskih tvrdk in podjetij za blago, za katero se zanima francoski trg. Interesenti, ki žele v tem oziru natančnejših pojasnil, naj se obrnejo naravnost na francosko-srbsko trgovsko zbornico v Parizu (Chambre de commerce franco-serbe, Paris, rue Chauvaux Lagarde).

Za izvoznike v Francijo. Francoski zakon, s katerim se predpisuje, da mora biti na vseh poslovnih listinah, korespondenci itd. označena trgovsko-sodna protokolacija in imatrikulacijska številka, pod katero je tvrdka pri sodišču registrirana, se nanaša le na francoske in one inozemske firme, ki imajo svoj sedež v Franciji. Za druge, torej tudi jugoslovanske firme, ta zakon ne velja. — V toliko dopolnjujemo svoječasno tozadevno notico.

Izvoz namiznega grozdja v Avstrijo. Za pošiljke grozdja v Avstrijo, ako gre

za zaboje do 10 kg, Avstrija ne zahteva uvoznega dovoljenja, pošiljkam nad 10 kg pa je treba priklopiti dovoljenje centralnega urada za dovoljevanje izvozov, uvozov ali prevozov na Dunaju. Avstrijska uvozna carina za namizno grozdje znaša: do 5 kg 10 zlatih kron za 100 kg, od 5 do 10 kg 15 zlatih kron za 100 kg, nad 10 kg 40 zlatih kron za 100 kg.

Nove izvozne določbe v Nemčiji. — Glasom nemških časopisnih vestí slopa s 27. septembrom v veljavo nova lista, ki vsebuje predmete, katerih izvoz je zabranjen. Prejšnja lista se razveljavlja. Prepoved izvoza zadene le živila, surovine in nekaj lesenih polfabrikatov na katerih nadaljni predelavi je interesirana industrija. Fakturiranje se vrši v žlahtni valuti. Dosedanje prepovedi oslonejo v veljavi še nadalje.

Trgovski register.

V trg. reg. so se vpisale naslednje firme: Arhitekt V. Krainer & Co. na Jesenicah, gradbeno podjetje in trgovina z vsakovrstnim stavbenim materialom; Brata Selman v Kranjski gori, mlin, žaga in trgovina z deželnimi pridelki; »Adrija« v Ljubljani, špedicija in komisijska trgovina; Brata Bunskele, družba z omejeno zavezo v Ljubljani, konfekcija in modni salon za dame in gospode; »Kolizej«, družba z omejeno zavezo v Ljubljani, oprema stanovanj, pisaren, trgovin in drugih lokalov; Kováč & Komp. v Ljubljani, lesno industrijsko in trgovsko podjetje; Kralj & Bolha v Ljubljani, agentura in komisijska trgovina z moko, žitom in poljskimi pridelki; Kregar & Komp. v Ljubljani, agentura in komisijska trgovina; Maschke & Ko. v Ljubljani, trgovina s sirovinami, usnjem, čevlji in strojnimi sredstvi; Reicher & Truk v Ljubljani, menjalnica in trgovina z valutami; Trink & Bernik v Ljubljani, strojno mizarstvo; Združene mlekarne, del. družba v Ljubljani; Avrel Prevendar in drug na Raketu, trgovina z vinom in žganjem na debelo; Zvonarna in livarna, družba z omejeno zavezo v Sl. Vidu nad Ljubljano; »Nada«, družba z omejeno zavezo na Viču - Glincah, tovarna kemičnih izdelkov.

Najboljši

PREMOG, DRVA IN OGLEJE

kupite najceneje pri

Družbi Ilirija, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Dobava, prodaja.

Nabava oblikovanega železa. Drž. železnica v Beogradu razpisuje v »Službenih Novinah« št. 219 od 25. sept. 1923 nabavo oblikovanega železa. — Ofertalna licitacija se vrši dne 9. oktobra t. l. v Beogradu.

Nabava drv. Dne 6. oktobra t. l. se vrši pri okrožni finančni upravi v Subotici ofertalna licitacija za dobavo 180 m³ bukovih drv.

Dobava nogavic. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 11. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 10.000 parov bombažnih nogavic.

Dobava vojnih zastav itd. Pri intendantskem odseku odeljenja za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 6. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave vojnih zastav itd.

Dobava škripcev, črk, klešč itd. Pri ravnatelstvu drž. železnic v Subotici se bo vršila dne 6. oktobra ofertalna licitacija glede dobave škripcev, črk, klešč itd.

Dobava čevljev. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 10. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 6000 parov podkovanih mornarskih čevljev in 2000 parov brodskih nepodkovanih čevljev.

Dobava kruha. Dne 8. oktobra t. l. se bo vršila pri komandi mesa v Slovenski Bistrici, dne 9. oktobra pa pri komandi mesa v Dolnjem Dravogradu druga ofertalna licitacija glede dobave kruha za garniziji Slov. Bistrica, oziroma Dolnji Dravograd.

Dobava materiala za inštalacijo rezervoarja za vodo. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 9. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala za inštalacijo rezervoarja za vodo.

Dobava bakelj. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 13. oktobra t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 5.000 komadov smolnatih bakelj.

Dobava fižola, ječmenovega ješprena in mesnih konzerv. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 12. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 2 vagonov fižola in 2 vagonov ječmenovega ješprena, dne 13. oktobra t. l. pa glede dobave 50.000 porcij mesnih konzerv.

Pogoji in natančnejši podatki o gornjih dobavah in prodajah so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Pisalni stroj „Ideal - C“ THE REX CO., LJUBLJANA.

Razno.

Srednje šole v naši državi. Naša država s 13 milijoni prebivalcev ima skupaj 169 srednjih šol z 1755 razredov in 66.624 učenci in učenkami. Učenek je 19.646. Na 1470 km² in 71.000 prebivalcev odpade ena srednja šola in na vsakih 178 prebivalcev eden dijak. Slovenija ima 14 srednjih šol s 5258 učenci.

Zidanje hiš. Ministrstvo za socialno politiko je polom ministrstva trgovine in industrije ugotovilo banke in delniške družbe, katere so po zakonu o stanovanjih dolžne zidati hiše, a svoji dolžnosti dosedaj še niso zadostile. Ministrstvo za socialno politiko namerava z vsemi sredstvi prisiliti delniške družbe, da se pokorijo zakonu, ker je prepričano, da se bo vsled tega stanovniška beda izdatno omilila.

Izseljevanje. V prvem polletju tega leta se je izselilo iz naše države 1928 oseb, od teh 684 žensk. Iz Slovenije se je izselilo 36 moških in 25 žensk. Po narodnosti se je izselilo iz Slovenije: 25 Slovencev, 17 Nemcev, 2 Madžarov, 8 Romunov, 3 Hrvati, 28 pod imenom Srbi, Hrvati in Slovenci in 6 ostalih Slovanov. Odšlo jih je 29 v Zedinjene države ameriške, 23 v Kanado, 5 v Brazilijo, 3 v Argentino, 1 v Čile. Od izseljencev iz Slovenije se jih je izselilo prvič 44, drugič 14 in tretjič 3. Po poklicu je bilo 15 kvalificiranih delavcev, 25 nekvalificiranih delavcev, 7 poljedelcev, 7 prostih poklicev. Stari so bili: 16 pod 18 leti, 18 od 18 do 30 let, 21 od 30 do 50 let in 5 preko 50 let. Povodom izselitve je 20 izseljencev prodalo svoje premoženje doma, 22 jih je posestva v domovini obdržalo, 19 izseljencev pa ni imelo v domovini nobenega premoženja.

Živalske kužne bolezni. Za zakužen okoliš sta proglašena politični okraj Krško in sodni okraj Brežice. Promet s parkljato živino je v teh okrajih prepovedan, prevoz preko zakuženega

ZALOGA PRI
I. C. KOTAR, Ljubljana.

okolja pa dovoljen le po železnici. V ostalih okrajih Slovenije se je pojavila slinavka in parkljevka v okrajih: Črnomelj, Ljubljana-okolica, Maribor in Pluj; vranični prisad in mehurčasti izpuščaj v Ljubljani, garje konj: Ljubljana-okolica in Maribor; svinjska kuga: Celje, Črnomelj, Kočevje, Litija, Maribor, Novo mesto; svinjska rdečica: Celje, Črnomelj, Kranj, Litija, Ljubljana-okolica, Pluj, Ljubljana-mesto.

Avstrijska elektrifikacija. Avstrijski tehniki so preračunili, da bi Avstrija z novimi elektrarnami, ki bi izrabile razpoložljivo vodno silo, mogla pokriti 75 odstotkov svoje potrebe na obratni energiji in bi ji ne bilo treba uvažati inozemskega premoga. S tem bi prihranili na leto okoli 275 milijard avstrijskih kron.

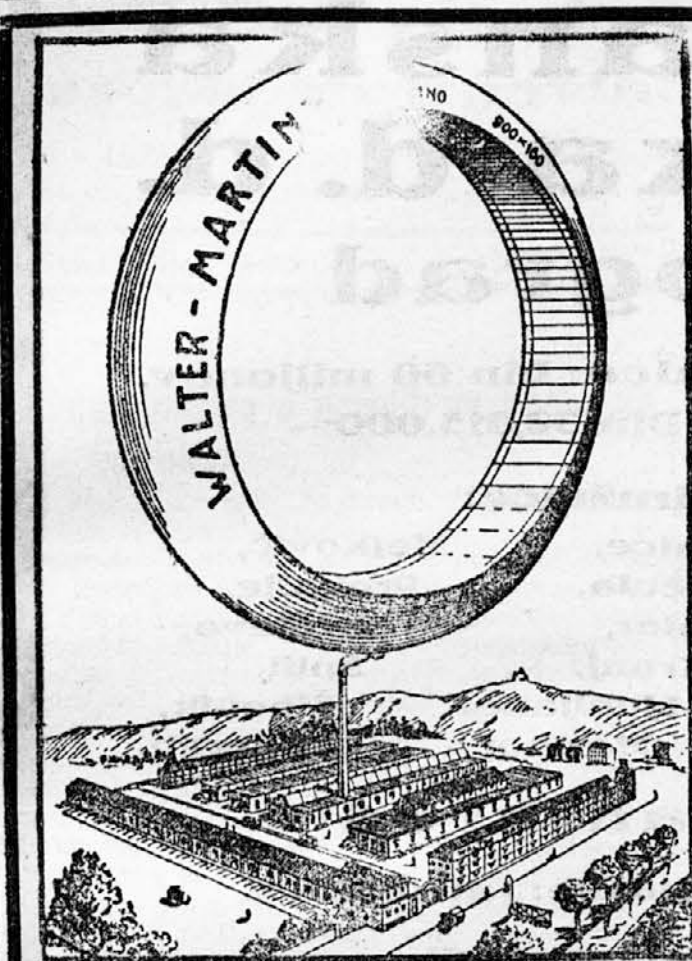
Tržna poročila.

Trgovina z lesom. Za tržišče v Milanu veljajo nastopne cene: smrekov okrogli les, kubični meter po 195 do 220 lir; smrekove deske II. razreda 290 do 330 lir; smrekove deske III. razreda 220 do 250 lir; smrekovi trami, žagani, kubični meter po 265 do 330 lir; bukov okrogli les po 100 kg 23 do 25 lir; bukov deske, kubični meter po 340 do 380 lir; parene bukov deske iz Jugoslavije kubični meter po 650 do 700 lir; hrastove

deske iz Jugoslavije (izbrane) kubični meter po 850 do 1000 lir. Na francoskem tržišču raste cena za hrastov les. Veliko se povprašuje tudi po bukovem lesu.

Cena bukovega oglja v Švici. Za franko vagon Buchs se plačuje za 100 kilogramov bukovega oglja 10 do 10¼, za franko vagon Basel pa 10.10 do 10.75 švic. franka.

Žitne cene. Na produktni borzi v Novem Sadu noliirajo nastopne žitne cene: oves 240 do 245, pšenica 355 do 362.50, koruza 307.50, pšenična moka št. 0 570 do 582.50. Tendencia je neizpremenjena.

Svetla

Telefon št. 588.

d. d.

LJUBLJANA

CENTRALA:

RIMSKA CESTA 2

HILŠERJEVA ULICA 5

PODRUŽNICE:

DUNAJSKA CESTA 20

MESTNI TRG 25

Maribor

Zagreb

Beograd

TOVARNISKA ZALOGA POLNOGUMIJASTIH OBROČEV, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

Na razpolago

STISKALNICA za montiranje polnogumijastih obročev.

VELIKA ZALOGA ELEKTRO-MATERIJALA.

Zasloplstvo svetlovnih tovarn.

Solidna in točna posrežba.

Cene brez konkurence.

TONEJC & ROZMAN, MARIBOR.

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače ter livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

Čilski soliter, žveplo in modra galica.

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, pravila, koledarje, posebnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DELUŠKA DRUŽINA

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13. — Telefon 552.

Tiska trgovske in uradne tiskovine, pisemske kuverte in druge tiskovine

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

prilporeča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deže'ne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Naročajte in razširjajte

TRGOVSKI LIST

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši živalni stroji vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

VINOČET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379.

mestni tesarski mojster

Telefon št. 378.

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46.

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga.

Tovarna furnirja.

Pristopajte kot član k društvu

„TRGOVSKA AKADEMIJA!“

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1.

KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

AVTO:
MATERIAL
VSAKO-
VRSTNI
KROGLIČNA:
LEŽIŠČA
SPECIJALITE
NOVOSTI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA 13. KRED. BK.

Gremij trgovcev
razpisuje

mesto **TAJNIKA**

Zahteva se temeljita trgovska in
narodno-gospodarska izobrazba,
praksa v civilno-pravnih, obrtniških,
socijalnih in društvenih zadevah. —
Pismene ponudbe z referencami
in izpričevali je nasloviti najkasneje
do 5. oktobra t. l. na poštni pre-
dal števil. 29.

STAMPILJE
vseh vrst
CIRIL SITAR
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13

Jadranska banka d. d. Beograd

Dionička glavnica: Din 60 milijonov.
Rezerva: Din 32,515.000.—

Podružnice:

Bled,	Iesenice,	Metković,
Cavtat,	Korčula,	Prevalje,
Celje,	Kotor,	Sarajevo,
Dubrovnik	Kranj,	Split,
Ercegnovi,	Ljubljana,	Šibenik,
Jelsa,	Maribor,	Zagreb.

Amerikanski odio.

Naslov za brzojavke: **Jadranska.**

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State bank, Cortland street 82,
New-York City.
BANCO JUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso,
Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales,
Porvenir,

Iv. Perdan Ljubljana

Veletrgovina
kolonijalnega in
špecerijskega blaga.

Glavni založnik Ciril in
Metodovih vžigalic, nudi
po najnižji dnevni ceni
kavo, riž, teste-
nine, najfinije
namizno olje,
čaj, žganje ter
vse drugo špe-
cerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa
popravlila in voznja. Le prvovrstno
blago in delo po solidnih cenah nudi
Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić in drug
= Ljubljana =
Bohoričeva ulica 24

Na veliko in malo!

Prilagočamo: galanterijo, nogavice,
potrebščine za čevljarje, sedlarje, rja-
čice, podloge (belgier), nadalje potreb-
ščine za krojače in šivilje, gumbe,
sukanec, vezanine, svilo, tehnične deci-
malne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo,
kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo vporabo,
kovaški premog, črni premog in
brokele.

NASLOV:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Telefon 436
Tovarna kanditov
FR. ROZMAN
Maribor, Aleksandrova c. 57
priporoča
VSE VRSTE KANDITOV (BONBONOV)
po najnižjih tovarniških cenah.
ZAHTEVAJTE CENIK!

KAMENIT
TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA
DRUŽBA
Z.O.Z.

LAŠKO
Slovenija

Ustanovljeno leta 1910.
Dolgoletna garancija za dobro
kakovost.
Cenejšje kakor ilovna opeka.

Kamenit sestoji iz azbesta (ka-
men) in portland-cementa, vsled
tega je snov vedno močnejša
in ne zahteva nobenega popra-
vila.

Dolžnost vsakega poseznika strehe
je, da si naroči večno trpežno in
ognja varno streho iz

KAMENITA = ETERNITA.

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljše
referenca. — Tudi na
obroke dobavi tvrdka

ERIKA

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

Zagreb
Duga ulica 32

